

Başvuru Numarası : 2024/2766
Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.03.2025/51
Karar Numarası : 2025/113
Başvuran : H.Ş.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1-Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
2-Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, boynundaki rahatsızlık sebebiyle gittiği Kurum revirinde görevli aile hekiminin yarasına pansuman yapmayarak kendisine kötü davrandığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Daha önce 26/09/2024 tarihli ve ... sayılı dilekçe ile revirde görev yapan hekim hakkında şikayetçi olduğunu,

b. 9/12/2024 tarihinde boynundaki iltihaplı bir rahatsızlık sebebiyle revire götürüldüğünü ve aynı hekimle görüşüğünü,

c. Bu hekimin müdahale etmesini istemediği için sargı bezi isteyerek daha önce yaptığı gibi soğan ve hamurla tedavi etmek istediğini, bu işlemden sonra hekimin pansuman yapmasını istediğini söylediğini,

ç. Bunun üzerine görevli hekimin, pansuman yapmayacağını söylediğini ve "adamsan beni şikayet edersin" şeklinde hakarete bulunduğunu iddia etmiştir.

3. Muhatap Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü sunmuş olduğu yazılı görüşünde özetle:

a. Başvuranın iddialarına ilişkin revir birimince tutanak tutulduğunu,

b. Başvuranın 9/12/2024 tarihinde revire çıkmak için dilekçe verdiğini,

c. Bu dilekçeye istinaden başvuranın revire götürülerek Kurum aile hekimine muayene ettirildiğini,

ç. Muayene sırasında aile hekimince başvuranın ensesinde apse tespit edildiğini ve drene edilmesi gerektiğinin kendisine iletildiğini,

d. Başvuranın tedaviyi kabul etmeyerek ekmek ve soğanla tedavi yapacağını söylediğini ve sargı bezi istediğini,

e. Kurum aile hekiminin bunun riskli olduğunu, bunun bir tedavi şekli olmadığını belirttiğini,

f. Başvuranın, *"daha önce savcıya ifade vermeye gittiniz, yine gidersiniz"* diyerek tavrında ısrar ettiğini ve *"ben soğan ekmekle tedavi edeceğim siz de pansuman yapacaksınız"* dediğini,

g. Kurum aile hekiminin, kendisi veya bir başka hekim tarafından müdahale edilmeyen yaraya pansuman yapılamayacağını söylediğini,

ğ. Bunun üzerine başvuranın *"Sen yapmazsan savcıya söylerim gelip o yapsın"* şeklinde yüksek sesle bağırdığını ve bilahare revirden çıktığını belirtmiştir.

4. Başvuran, Muhatap Kurumun görüşüne karşı sunduğu yazılı cevabında özetle:

a. Daha önce revirde görevli hekim hakkında şikayetçi olduğunu,

b. Bu sebeple aynı hekimin müdahale etmesini istemediğini, çünkü uyuşturmadan müdahale ederek canını acıtacağını,

c. Hekime sesini yükseltmediğini ve hakkında düzenlenen tutanağı kabul etmediğini belirtmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun *"Kurumun görevleri"* başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un *"Başvurular"* başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *"Karar türleri"* başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

10. Ceza infaz kurumunda tutulan mahpuslar bakımından Anayasanın 17'nci maddesi devlete, kişilerin insan onuru ile bağdaşır koşullarda tutulmalarını sağlama ve infaz yöntemi ile infaz sürecindeki davranışların mahpusları ceza infaz kurumunda kalma dolayısıyla zorunlu olarak ortaya çıkan sıkıntı ve üzüntü seviyesinden daha fazla bir ıstıraba maruz bırakmama pozitif yükümlülüğünü yüklemektedir (Anayasa Mahkemesi

[AYM], *Mete Dursun*, B. No: 2012/1195, 18/11/2015, para. 87).

11. Özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin hasta olmaları durumunda devletin kontrolü altında tuttuğu bu kişilere gerekli tıbbi yardımı sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu yükümlülüğün hiç veya gerektiği gibi yerine getirilmemesi sonucunda kişinin yaşamı veya vücut bütünlüğü bakımından tehlike arz eden acil bir duruma, ağır veya uzun süreli acı çekmesine sebebiyet verilmiş olması, belirtilen sonuçlar ortaya çıkmamakla birlikte kişinin tıbbi yardımdan mahrum kalmış olması nedeniyle yaşadığı stres, huzursuzluk veya aşışılma hissinin insan haysiyeti ile bağdaşmayan muamele düzeyine ulaşacak ciddiyette olması hâlinde, Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasının ihlal edildiği kabul edilebilir. Bu kapsamdaki değerlendirmede kişinin özgürlüğünden yoksun bırakılmasına bağlı dezavantajlı konumunun da dikkate alınması gerekir (AYM, *Hayati Kaytan*, B. No: 2014/19527, 16/11/2016, para. 44).

12. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma devletin pozitif yükümlülüklerindendir. Mahpusların, özgürlüğünden alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (AİHM, *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

13. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*" başlıklı 71'inci maddesinin birinci fıkrası şu şekildedir:

(1) *Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbi araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir.*

14. Başvuran; 9/12/2024 tarihinde boynundaki bir rahatsızlık sebebiyle revire gittiğini, revirde görevli hekimi daha önce şikayet etmiş olduğundan aynı hekime tedavi olmak istemediğini, kendi imkanları ile ensesindeki iltihabi yarayı tedavi etmek istediğini ve hekimden tedavi yerine pansuman yapmasını istediğini, fakat hekimin bunu kabul etmeyerek kendisine kaba davrandığını, ağır sözler söylediğini iddia etmektedir.

15. Anılan belgeler ve yapılan izahat çerçevesinde somut olay incelendiğinde, başvuranın boynundaki rahatsızlık sebebiyle 9/12/2024 tarihinde kurum revirine götürüldüğü, revirde görevli hekim tarafından yapılan muayene sonucunda önerilen tıbbi müdahale yönteminin başvuran tarafından kabul edilmediği ve önerilen tedaviyi reddettiği, başvuranın kendi yöntemleriyle yarasına müdahale edeceğini belirterek akabinde revirde pansuman yapılmasını talep ettiği ancak bu talebinin hekim tarafından tıbbi yöntemlere uygun bulunmadığından reddedildiği, başvuranın hekim tarafından önerilen tedavi yöntemini kabul etmeyerek kendi usulünce yarasının tedavi edilmesinde ısrarcı olması nedeniyle revirde tedavisinin sağlanamaması hususunda muhatap Kuruma atfedilebilecek bir kusur bulunmadığı, diğer yandan başvuran tarafından olay esnasında kurum hekiminin kendisine karşı ağır sözler sarfettiği ileri sürülmüş ise de başvuranın soyut iddiası dışında bu iddiayı destekleyecek nitelikte somut bir delilin bulunmadığı anlaşılmış olup, başvuru konusu iddialar kapsamında kötü muamele teşkil edecek bir uygulamanın söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

12/3/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye